

Plan mot kränkande behandling inklusive samlad dokumentation rörande diskriminering, trakasserier och repressalier

Källby förskola
År 2019-2020

*Förskole område Syd
Britt-Marie Stam Rektor
Johannah Tapper Bitr. Rektor
Kerstin Torstensson Rektor
Pedagoger på Källby förskola*

Inledning

Enligt skollagen ska alla förskolor/skolor upprätta en plan mot kränkande behandling och enligt diskrimineringslagen ska det finnas en samlad dokumentation för att förhindra diskriminering, trakasserier och repressalier. Denna plan innehåller både det som skollagen och som diskrimineringslagen föreskriver.

Av planen framgår vilka aktiva åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra diskriminering, trakasserier, repressalier och kränkande behandling av elever och hur dessa åtgärder kommer att genomföras under det kommande året. När året är slut utvärderas planen och därefter upprättas en ny. Planen finns tillgänglig via förskolans/skolans hemsida.

Vision och mål

Götene kommuns vision är *Bo i Götene – Lev i världen.*

Källby förskolas vision är att "Källby förskola där alla vill, vågar och kan"

Målet är att alla barn skall kunna gå till förskolan och känna sig välkomna och positivt bemötta. Alla skall känna trygghet, mötas med respekt för den man är.

Förskolans uppdrag (Lpfö 18)

Var och en som verkar inom förskolan ska främja aktning för människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män, flickor och pojkar, samt solidaritet mellan människor. Inget barn ska i förskolan bli utsatt för diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder, hos barnet eller någon som barnet har anknytning till, eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas.

Utbildningen ska genomföras i demokratiska former och lägga grunden till ett växande intresse och ansvar hos barnen för att aktivt delta i samhället och för en hållbar utveckling – såväl ekonomisk och social som miljömässig. Både ett långsiktigt och globalt framtidsperspektiv ska synliggöras i utbildningen.

Förskolan ska spegla de värden och rättigheter som uttrycks i FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen). Utbildningen ska därför utgå från vad som bedöms vara barnets bästa, att barn har rätt till delaktighet och inflytande och att barnen ska få kännedom om sina rättigheter.

Framtagandet av planen

Källby förskola öppnade i augusti 2019, då det inte fanns någon gammal plan att utvärdera skrev likabehandlingsteamet tillsammans med rektor en ny plan. Planen skrevs utifrån den kartläggning som gjorts i de nya lokalerna, lärmiljöer ute och inne. Frågeställningen var finns det några otrygga platser? Barn och pedagoger har varit delaktiga

Implementering av planen

Barnens delaktighet:

- Enskilda samtal och intervjuer om trivsel och trygghet genomförs med alla barn inför utvecklingssamtal.
- Barnen görs delaktiga genom trygghetsvandringar där de får möjlighet att uttrycka hur de känner i olika miljöer.
- Barnen deltar i olika samtal kring hur man ska vara mot varandra för att alla ska trivas och må bra och om vad man ska göra om/när någon inte får vara med, blir retad etc.
- Barnen uppmuntras att berätta när något händer eller inte blir som de tänkt sig istället för att agera själva.
- Pedagogerna delar barnen i mindre grupper för att alla lättare ska komma till tals.

Vårdnadshavares delaktighet:

- Rektor och pedagoger informerar om förskolans likabehandlingsarbete på förskolans föräldramöten och ger föräldrarna möjlighet att komma med förslag och synpunkter.
- Pedagogerna samtalar med vårdnadshavarna om barnets trivsel, trygghet och ev. oro i den dagliga kontakten och i utvecklingssamtalen.
- Förskolans likabehandlingsplan finns att läsa på Delta och på förskolans hemsida.

Personalens delaktighet:

- Pedagogerna har gjort kartläggningar och observationer i verksamheten samt analyserat risker och formulerat främjande och förebyggande insatser.
- Rektor har tillsammans med likabehandlingsteamet sammanställt materialet till en plan.
- Planen följs upp kontinuerligt upp under arbetslagsmöten.

- Förskolans likabehandlingsteam träffas tre gånger per termin för att utveckla och reflektera över vårt arbete med likabehandlingsplanen.
- På APT under NOV-perioden diskuteras begrepp kring likabehandlingsarbetet.

Likabehandlingsteamet ansvar tillsammans med rektor för att likabehandlingsplanen "lever" i arbetslaget. Det är allas ansvar att läsa och sätta sig in i planen.

Alla nyanställda ska läsa planen för att få en inblick i hur vi arbetar och vilka regler som gäller vid kränkning och diskriminering.

Utvärdering av planen

Likabehandlingsteamet analyserar arbetet i november och i slutet av april. Resultatet redovisas på APT månaden efter. Barn görs delaktiga i utvärderingarna i arbetet med våra utvecklingsområden t.ex. genom trygghetsvandringar, samtal, intervjuer, enkäter.

Av slututvärderingen framgår i vilken grad de valda åtgärderna har haft avsedda effekter. Skalan 1–4 används:

4. mycket hög effekt (mörkgrön **färg**)
3. hög effekt (ljusgrön **färg**)
2. låg effekt (gul **färg**)
1. mycket låg effekt (röd **färg**)

Utvärdering av förra årets plan

Källby förskola öppnade i augusti 2019. Tre förskolor med olika kulturer skulle bli en förskola med en gemensam kultur. Det fanns ingen gammal plan att utvärdera. Likabehandlingsteamet skrev en ny plan utifrån den utvärdering som arbetslagen gjort av sitt arbete med normer och värden (NOV) samt den kartläggning som gjorts under hösten av förskolans lokaler och lärmiljöer, inne och ute.

I utvärderingen av förskolans arbete med normer och värden (NOV) framkommer vikten av att alla har en samsyn på förskolan runt det främjande och förebyggande arbetet. En organisation för tid till reflektion runt olika begrepp och rutiner.

Kartläggning

Syftet med kartläggningen är att få fram vad som i nuläget fungerar bra respektive mindre bra på enheten. Kartläggningen innebär en inventering och utredning för att identifiera hinder för lika rättigheter och möjligheter liksom risker för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och repressalier. Hinder omfattar såväl synliga hinder som hinder i form av attityder, normer och strukturer. I kartläggningen ska villkor, studiemiljö och rutiner analyseras.

Barn/elever och personal har deltagit i kartläggningen. Underlag till kartläggningen har tagits fram med hjälp av trygghetsvandring och samtal med barnen, utvecklingssamtal, reflektion i arbetsgruppen samt samverkan runt resultat från arbetsmiljö-rond.

Kartläggningen visar att:

I kartläggningen kom det fram att de flesta barnen känner sig trygga på förskolan. Barnen upplever att det inte finns någon plats som känns farlig eller osäker. Barnen upplevde att det fanns närvarande pedagoger i verksamheten.

Pedagogerna har hittat några kritiska tillfällen/punkter under barnens dag på förskolan;

- Tamburen, toaletterna, väntrummet utanför matsalen
- Rum/aktiviteter där det samlas många barn på en liten yta
- Övergångar
- Utomhusmiljön på förskolan

Analys

Tamburen och Toaletterna

Några barn och pedagoger lyfter att de upplever att det kan förekomma diskrimineringar eller kränkande behandlingar. Det kan upplevas otryggt i aktiviteter där många barn samlas på en liten yta, tamburen då barnen ska gå ut, vid toalettsituationen då andra kommer och stör. Flera av barnen känner sig tryggare när de är i sina mindre grupper.

När det samlas många barn på samma plats kan det ske mer konflikter och pedagogerna får svårare att ha en överblick. När barnen ska gå ut skickar pedagogerna ut några barn i taget för att det inte ska bli många barn i tamburen samtidigt. Pedagogerna vet vilka barn som behöver gå först och vilka som kan vänta lite. Samma gäller toaletterna, barnen måste kunna känna att de kan gå på toaletten utan att bli störda. Det är viktigt att det finns en pedagog närvarande.

Övergångar mellan aktiviteter

Det kan upplevas otryggt på platser där pedagogerna inte är närvarande.

En framgångsfaktor som både barn och pedagoger lyfter är att dela upp barnen i mindre grupper och att det finns pedagoger nära barnen.

Utomhusmiljön på förskolan

Pedagogerna lyfter att det kan bli otryggt för barnen om pedagogerna inte är utspridda på gården. Det är stora ytor och gården är vinklad, vilket gör att det kan vara svårt att ha en överblick, speciellt på eftermiddagen då det är färre pedagoger ute. Det finns några dolda utrymmen.

Sammanfattningsvis så ser vi att det viktigaste för att vi ska ha ett främjande arbete är att:

- Pedagogerna sprider ut sig i miljöerna ute och inne
- Minimera de situationer där många barn samlas på samma plats
- Beroende på vilka barn som är närvarande läggs en organisation
- Dela upp barnen i mindre grupper under dagen, ex. halva gruppen inne, halva gruppen ute
- Höja de barnen som behöver det lite extra, inte förstärka det som är negativt.
- Det måste inte vara lika för att det ska vara rättvist, vi har olika behov både vuxna och barn
- En tydligt nedskrivna organisation
- Tydliga lärmiljöer som är introducerade, där barn och vuxna förstår vilket lärande som kan ske
- Vi behöver en vikariepärm där vårt arbetssätt, förhållningssätt finns nedskrivet

Främjande åtgärder enligt diskrimineringslagen (SFS 2008:567)

Det främjande arbetet, för definition se bilaga 1, innebär att identifiera och stärka de positiva förutsättningar som finns för att alla barn/elever ska uppleva trivsel och välmående i förskolan/skolan. Enligt diskrimineringslagen ska därför aktiva åtgärder vidtas gällande samtliga diskrimineringsgrunder. Åtgärderna ska vara konkreta och utvärderingsbara och utbildningsanordnaren ska genomföra arbetet fortlöpande. Åtgärder ska tidsplaneras och genomföras så snart som möjligt. Det innebär att arbetet ska vara ständigt pågående. När uppföljning och utvärdering har gjorts används erfarenheterna från arbetet i nästa årscykel.

Diskrimineringsgrunderna är (1 kap 5 §):

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Aktiva åtgärder gällande diskrimineringsgrunderna

Inom alla diskrimineringsgrunderna är det främjande arbetet att pedagogerna delar upp barnen i mindre grupper under dagen för att lättare kunna bygga relationer, uppmärksamma alla barns behov och utmana dem i sitt lärande.

Diskrimineringsgrund: Kön

Hur gör vi? / Vad ska göras?	<ul style="list-style-type: none"> • Alla ska bemötas utifrån person och inte utifrån kön. Pedagogerna erbjuder alla barn möjlighet till att utveckla sina förmågor och intressen utan att begränsas av föreställningar om kön. • Pedagogerna arbetar med att ge flickor och pojkar lika stort inflytande över verksamheten och lika stort utrymme • Pedagogerna skapar könsneutrala miljöer för barnen och uppmuntrar dem att alla kan leka med allt och i alla miljöer. • Pedagogerna uppmuntrar alla barn att delta i alla aktiviteter oavsett kön. • Pedagogerna väljer aktivt litteratur som speglar barn i olika situationer utan att koppla till kön och som utmanar normer. • Pedagogerna är förebilder och berättar om olika situationer som t.ex. att flickor gör något som barnen kanske tänker att pojkar gör osv. • Viktigt med information till vikarier.
Vem ska göra det?	All personal i verksamheten inkl. städ, kök och vikarier
När ska det göras?	Dagligen i alla situationer
Hur ska arbetet slututvärderas?	Likabehandlingsteamet gör detta utifrån dokumentationer och samtal med arbetslagen.
Delutvärderingen visar	
Slututvärderingen visar	
Bedömd effekt, skala 1-4	
4 = mycket hög effekt MÖRKGRÖN , 3 = hög effekt LJUSGRÖN , 2 = låg effekt GUL , 1 = mycket låg effekt RÖD	

Diskrimineringsgrund: Könsoverskridande identitet eller uttryck

Hur gör vi? / Vad ska göras?	<ul style="list-style-type: none"> • Pedagogerna värderar inte olika familjekonstellationer. • Pedagogerna väljer aktivt litteratur som utmanar rådande normer. • Pedagogerna stöttar barnen i deras identitetsskapande genom att de får uttrycka sin personlighet utan att bli begränsade av rådande normer. • Pedagogerna arbetar för att uppmuntra och stärka barnens olikheter. • Pedagogerna lyssnar in och tar barnens tankar, samtal och åsikter på allvar.
Vem ska göra det?	All personal i verksamheten inkl. städ, kök och vikarier
När ska det göras?	Dagligen i alla situationer
Hur ska arbetet slututvärderas?	Likabehandlingsteamet gör detta utifrån dokumentationer och samtal med arbetslagen.
Delutvärderingen visar	
Slututvärderingen visar	
Bedömd effekt, skala 1-4	
4 = mycket hög effekt MÖRKGRÖN , 3 = hög effekt LJUSGRÖN , 2 = låg effekt GUL , 1 = mycket låg effekt RÖD	

Diskrimineringsgrund: Etnisk tillhörighet

Hur gör vi? / Vad ska göras?	<ul style="list-style-type: none"> • Pedagogerna är närvarande i vardagliga situationer och bemöter barnens frågor och funderingar • Pedagogerna väljer aktivt litteratur som speglar olika etniska tillhörigheter för att utveckla barnens kunskap och respekt för olika kulturer och värderingar • Pedagogerna visar och berättar om olika länder, använder sig av digitala verktyg, kartor, jordglob och de fångar upp olika språk utifrån barnens intressen.
Vem ska göra det?	All personal i verksamheten inkl. städ, kök och vikarier
När ska det göras?	Dagligen i alla situationer
Hur ska arbetet slututvärderas?	Likabehandlingsteamet gör detta utifrån dokumentationer och samtal med arbetslagen.
Delutvärderingen visar	
Slututvärderingen visar	
Bedömd effekt, skala 1-4	
4 = mycket hög effekt MÖRKGRÖN , 3 = hög effekt LJUSGRÖN , 2 = låg effekt GUL , 1 = mycket låg effekt RÖD	

Diskrimineringsgrund: Religion eller annan trosuppfattning

Hur gör vi? / Vad ska göras?	<ul style="list-style-type: none"> • Pedagogerna tar vara på barnens frågor och visar på att det finns olikheter i tro och sätt att tänka. • Pedagogerna lyfter och synliggör olika religioner. De använder litteratur samt digitala verktyg för att tillsammans med barnen synliggöra och ta reda på mer information. • Pedagogerna lyfter vikten av att respektera olika människors levnadsförhållanden och kulturer. • Förskolan köper in en högtidskalender för att pedagogerna ska kunna samtala med barnen om olika traditioner och högtider.
Vem ska göra det?	All personal i verksamheten inkl. städ, kök och vikarier
När ska det göras?	Dagligen i alla situationer
Hur ska arbetet slututvärderas?	Likabehandlingsteamet gör detta utifrån dokumentationer och samtal med arbetslagen.
Delutvärderingen visar	
Slututvärderingen visar	
Bedömd effekt, skala 1-4	
4 = mycket hög effekt MÖRKGRÖN , 3 = hög effekt LJUSGRÖN , 2 = låg effekt GUL , 1 = mycket låg effekt RÖD	

Diskrimineringsgrund: Funktionsnedsättning

Hur gör vi? / Vad ska göras?	<ul style="list-style-type: none"> • Pedagogerna arbetar för att göra barnen lärmiljöer tillgängliga för alla barn. • Tillgängliga lokaler, material, de utformar verksamheten så att alla kan delta i olika aktiviteter utifrån barnens individuella förutsättningar och förmågor. • Pedagogerna arbetar med olikheter, alla behöver inte samma sak för att lyckas. • Pedagogerna erbjuder bildstöd, TAKK samt andra anpassningar.
Vem ska göra det?	All personal i verksamheten inkl. städ, kök och vikarier
När ska det göras?	Dagligen i alla situationer
Hur ska arbetet slututvärderas?	Likabehandlingsteamet gör detta utifrån dokumentationer och samtal med arbetslagen.
Delutvärderingen visar	
Slututvärderingen visar	
Bedömd effekt, skala 1-4	
4 = mycket hög effekt MÖRKGRÖN , 3 = hög effekt LJUSGRÖN , 2 = låg effekt GUL , 1 = mycket låg effekt RÖD	

Diskrimineringsgrund: Sexuell läggning

Hur gör vi? / Vad ska göras?	<ul style="list-style-type: none"> • Pedagogerna värderar inte sexuell läggning, de svarar på barnens frågor och möter deras nyfikenhet • Pedagogerna använder sig av litteratur för att beröra ämnet på ett naturligt sätt. • Pedagogerna synliggör olika familjekonstellationer för att alla barn ska känna sig stolta över sin familj. • Pedagogerna är närvarande och vägleder barnen vid behov och samtal med barnen vid spontana situationer i vardagen.
Vem ska göra det?	All personal i verksamheten inkl. städ, kök och vikarier
När ska det göras?	Dagligen i alla situationer
Hur ska arbetet slututvärderas?	Likabehandlingsteamet gör detta utifrån dokumentationer och samtal med arbetslagen.
Delutvärderingen visar	
Slututvärderingen visar	
Bedömd effekt, skala 1-4	
4 = mycket hög effekt MÖRKGRÖN , 3 = hög effekt LJUSGRÖN , 2 = låg effekt GUL , 1 = mycket låg effekt RÖD	

Diskrimineringsgrund: Ålder

Hur gör vi? / Vad ska göras?	<ul style="list-style-type: none"> • Pedagogerna ger barnen möjlighet att utveckla sina förmågor och intressen utan att begränsas av olika förväntningar baserade på ålder. • Pedagogerna deltar i leken för att få olika åldrar att delta i samma lek. • Det ska finnas material som är anpassat och som är utvecklande för alla åldrar. • Pedagogerna bemöter barnen efter individ och inte efter ålder. De är lyhörda inför hur barnen pratar och behandlar varandra, samt påvisar att barn i olika åldrar kan ta hjälp av varandra. • Vid olika aktiviteter där vi delar barnen i grupper tar pedagogerna hänsyn både till barnens utvecklingsnivå samt ålder för att få en anpassad verksamhet för alla.
Vem ska göra det?	All personal i verksamheten inkl. städ, kök och vikarier
När ska det göras?	Dagligen i alla situationer
Hur ska arbetet slututvärderas?	Likabehandlingsteamet gör detta utifrån dokumentationer och samtal med arbetslagen.
Delutvärderingen visar	
Slututvärderingen visar	
Bedömd effekt, skala 1-4	
4 = mycket hög effekt MÖRKGRÖN , 3 = hög effekt LJUSGRÖN , 2 = låg effekt GUL , 1 = mycket låg effekt RÖD	

Förebyggande åtgärder utifrån skollagen (SFS 2010:800) 6 kap

Mål för förebyggande åtgärder

Målen för det förebyggande arbetet, för definition se bilaga 1, ska vara konkreta och utvärderingsbara och bygger på vad utvärderingen av förra årets arbete liksom kartläggningen visade.

Mål: Toaletterna, tamburen

Vad ska göras?	När barnen ska gå ut, skickar pedagogerna ut några barn i taget för att det inte ska bli många barn i tamburen samtidigt, pedagogerna vet vilka barn som behöver gå först och vilka som kan vänta lite. Samma gäller toaletterna, barnen måste kunna känna att de kan gå på toaletten utan att bli störda, viktigt att det finns en pedagog närvarande. Arbetslagen planerar en organisation som underlättar för pedagogerna att vara närvarande vid t.ex. toalettsituationen, i matsalen och i tamburen för att skapa trygghet.
Vem ska göra det?	All personal i verksamheten
När ska det vara klart?	Ständigt pågående arbete.
Hur ska målet slututvärderas?	Likabehandlingsteamet gör detta utifrån dokumentationer och i samtal med arbetslagen.
Slututvärderingen visar	
Bedömd effekt, skala 1-4	
4 = mycket hög effekt MÖRKGRÖN , 3 = hög effekt LJUSGRÖN , 2 = låg effekt GUL , 1 = mycket låg effekt RÖD	

Mål: Övergångar

Vad ska göras?	Organisera för att övergångar sker i mindre grupper. Pedagogerna använder bildstöd, tex dagsschema, för att underlätta och förbereda barnen. Pedagogerna ska vara närvarande och vägledande.
Vem ska göra det?	All personal i verksamheten
När ska det vara klart?	Ständigt pågående arbete.
Hur ska målet slututvärderas?	Likabehandlingsteamet gör detta utifrån dokumentationer och i samtal med arbetslagen.
Slututvärderingen visar	
Bedömd effekt, skala 1-4	
4 = mycket hög effekt MÖRKGRÖN , 3 = hög effekt LJUSGRÖN , 2 = låg effekt GUL , 1 = mycket låg effekt RÖD	

Mål: Rum/aktiviteter där det samlas många barn på en liten yta

Vad ska göras?	Pedagogerna lägger en organisation där de delar in barnen i mindre grupper för att undvika att det samlas många barn på en liten yta. Pedagogerna kommunicerar och organiserar sig i miljöerna för att finnas tillgängliga och ha uppsyn. Vuxna deltar i barnens lek.
----------------	---

Vem ska göra det?	All personal i verksamheten
När ska det vara klart?	Ständigt pågående arbete.
Hur ska målet slututvärderas?	Likabehandlingsteamet gör detta utifrån dokumentationer och i samtal med arbetslagen.
Slututvärderingen visar	
Bedömd effekt, skala 1-4	
4 = mycket hög effekt MÖRKGRÖN , 3 = hög effekt LJUSGRÖN , 2 = låg effekt GUL , 1 = mycket låg effekt RÖD	
Mål: Utomhusmiljön på förskolan	
Vad ska göras?	Pedagogerna kommunicerar och organiserar sig i miljöerna för att finnas tillgängliga och ha uppsyn över hela gården. Vuxna deltar i barnens lek och skapar inbjudande miljöer/mötesplatser. Pedagogerna delar in barnen i mindre grupper ute.
Vem ska göra det?	All personal i verksamheten
När ska det vara klart?	Ständigt pågående arbete.
Hur ska målet slututvärderas?	Likabehandlingsteamet gör detta utifrån dokumentationer och i samtal med arbetslagen.
Slututvärderingen visar	
Bedömd effekt, skala 1-4	
4 = mycket hög effekt MÖRKGRÖN , 3 = hög effekt LJUSGRÖN , 2 = låg effekt GUL , 1 = mycket låg effekt RÖD	

Riktlinjer mot trakasserier, sexuella trakasserier, kränkande behandling eller repressalier

Barn/Elever på Källby förskola ska känna sig trygga i förskolan/skolan. Det innebär att trakasserier, sexuella trakasserier, kränkande behandling eller repressalier inte får förekomma.

Förskolan ska förebygga och förhindra det som i lagen benämns som kränkande behandling. Vi pedagoger diskuterar mycket med barnen om kompisrelationer, känslor, samspel och konflikthantering. Vi vill att barnen lär sig att prata med varandra, förklara sina känslor och argumentera för sin rätt.

Förskolan erbjuder barnen pedagogiskt utbildningsmaterial som hjälper barnen att införliva viktiga sociala regler. Vi arbetar långsiktigt och aktivt för att förebygga diskrimineringar och kränkningar. Vi ger barnen möjlighet att reflektera över sitt handlande genom att ställa frågor som:

- Hur kände du?
- Hur tänkte du?
- Hur tror du att din kompis kände sig?
- Hur skulle du vilja att det var?
- Hur kan du göra för att det ska bli så?

Tillvägagångssätt vid upptäckt av kränkande behandling

- Den av personalen som gjort iakttagelsen har skyldighet att följa upp och prata med barnen om vad som har hänt. Vara tydlig med att beteenden som skadar andra eller gör någon ledsen inte accepteras.
- Använda hur-frågor. Händelsen och samtalen dokumenteras
- Händelsen följs upp och åtgärder planeras tillsammans med pedagoger. Vi informerar och har en dialog med vårdnadshavare.
- Rektor informeras om händelsen och involveras i planering av åtgärder.
- Vid behov kan arbetslaget kontakta enhetens BHT för stöd och hjälp.
- Följ alltid upp det som hänt med berörda.

Kränkningsärenden dokumenteras och anmäls till huvudman, Barn och utbildningsnämnden. Blankett för anmälan finns hos rektor förskola som ansvarar för rapportering till huvudman. Alla händelser och åtgärder i samband med kränkningar dokumenteras och följs upp med de inblandade.

Åtgärdsplan när vuxna kränker/diskriminerar barn

- Var rak genom att reagera och säga till om någon personal beter sig kränkande mot ett barn.
- Se till att samtala med den vuxne vid lämpligt tillfälle och fråga hur denne tänkte.
- Informera rektor som skyndsamt vidtar åtgärder.
- Om barnet är kränkt av anhörig, kontakta rektor för en anmälan till socialtjänsten.

Kränkningsärenden dokumenteras och anmäls till huvudman, Barn och utbildningsnämnden. Blankett för anmälan finns hos rektor som ansvarar för rapportering till huvudman. Alla händelser och åtgärder i samband med kränkningar dokumenteras och följs upp med de inblandade.

Åtgärdsplan när vuxna kränker/diskriminerar vuxna (t.ex. vårdnadshavare, kollegor)

- Tala med berörd person om hur man känner
- Berätta för rektor om man vid upprepade tillfällen känner sig kränkt/diskriminerad.
- Rektor kallar till möte med berörda personer.
- Vid behov kontaktas företagshälsovården, där man kan få stödsamtal och handledning.
- Dokumentation, uppföljning och åtgärdsförslag görs av rektor.

Akut åtgärd vid kränkande behandling

- Stöd det utsatta barnet/ vuxne.
- Se till att hon/han har tillgång till en lyssnande och närvarande vuxen.
- Ta reda på vad som hänt.
- Lyssna aktivt och empatiskt.
- Undvik motbeskyllningar.

Om det vid uppföljning framkommer att vidtagna åtgärder inte har gett önskat resultat beslutar rektor i samråd med sektorchef om vidare åtgärder.

Definitioner av begrepp

Diskrimineringsgrunderna

Diskriminering innebär att ett barn/elev missgynnas av skäl som har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna. Diskrimineringsgrunderna definieras i diskrimineringslagen och dess förarbeten. Beskrivningarna nedan är hämtade från diskrimineringsombudsmannens (DO) beskrivningar av diskrimineringsgrunderna¹:

Kön

Att bli sämre behandlad på grund av sin könstillhörighet. Förbudet mot könsdiskriminering omfattar också personer som planerar att ändra eller har ändrat sin könstillhörighet.

Könsöverskridande identitet eller uttryck

Att bli sämre behandlad för att man genom sin klädsel eller på annat sätt visar att man tillhör ett annat kön än det man fötts med. Diskrimineringsgrunden avser vad som ofta brukar kallas transpersoner. Det är ett paraplybegrepp för människor som bryter mot samhällets normer för könsidentitet och könsuttryck. Även en person som identifierar sig som transsexuell men inte tänker ändra sin könsidentitet omfattas av denna grund och därmed skyddet mot diskriminering.

Etnisk tillhörighet

Att bli sämre behandlad på grund av sin hudfärg, sitt etniska eller nationella ursprung. Alla människor har en eller flera etniska tillhörigheter. Alla kan därför bli utsatta för etnisk **diskriminering**.

Religion eller annan trosuppfattning

Att bli sämre behandlad på grund av sin religiösa åskådning eller trosuppfattning.

Funktionsnedsättning

Att bli sämre behandlad på grund av varaktig nedsättning av sin fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga funktionsförmåga.

Sexuell läggning

Att bli sämre behandlad på grund av att personen är homosexuell, bisexuell eller heterosexuell.

Ålder

Att bli sämre behandlad på grund av sin ålder.

Trakasserierⁱⁱ

Trakasserier är ett agerande som kränker någons värdighet. För att omfattas av diskrimineringslagen måste det kränkande agerandet ha samband med någon eller några av diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier kan till exempel vara att ge uttryck för förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar, med koppling till diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara att någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

Trakasserier och sexuella trakasserier är ett beteende som är oönskat. Det är den som är utsatt för trakasserier som avgör vad som är oönskat eller kränkande. Enligt lagen måste den som trakasserar förstå hur agerandet upplevs för att det ska bli fråga om trakasserier eller sexuella trakasserier. Det är därför viktigt att den som är trakasserad klargör för den som trakasserar att beteendet är obehagligt och ovälkommet. I vissa situationer kan kränkningen vara så tydlig att inga påpekande krävs från den som känner sig trakasserad.

Sexuella trakasserierⁱⁱⁱ

Ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet.

Kränkande behandling^{iv}

Kränkande behandling innebär att ett en elevs värdighet kränks. Har kränkningen samband med någon av diskrimineringsgrunderna kallas det trakasserier.

Den vanligaste typen av kränkningar är att uppleva sig oskyldigt anklagad eller att andra elever visar sitt avståndstagande genom att retas, viska och skämta. Att bli slagen eller knuffad är också en kränkning.

Mobbning^v

Förr talade man oftare om mobbning, med det begreppet används inte längre i skollagen.

Mobbning är en form av kränkande behandling eller trakasserier som innebär en upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

Repressalier^{vi}

Repressalie betyder hämnd eller vedergällning. Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling. Repressalieförbudet finns i 2 kap. 18 § diskrimineringslagen samt 6 kap. 11 § skollagen.

ⁱ <http://www.do.se/om-diskriminering/skyddade-diskrimineringsgrunder/>

ⁱⁱ <http://www.do.se/om-diskriminering/vad-ar-diskriminering/#trakasserier-och-sexuella>

ⁱⁱⁱ <http://www.do.se/lag-och-ratt/diskrimineringslagen/#Kapitlet-3-Aktiva-atgarder-2017>

^{iv} <http://www.skolverket.se/skolutveckling/vardegrund/krankningar-och-mobbning>

^v <http://www.skolverket.se/skolutveckling/vardegrund/krankningar-och-mobbning>

^{vi} SFS 2010:800. (2010). *Skollagen*. Stockholm: Utbildningsdepartementet, 6 kap 11 §.

SFS 2008:567. (2008). *Diskrimineringslagen*. Stockholm: Kulturdepartementet, 2 kap 11 §.

Bilaga 1 Definition av begreppen främja, förebygga och åtgärda

Källa: Skolverkets allmänna för arbetet mot diskriminering och kränkande arbete (år 2014) sid 12

Götene kommun

FRÄMJANDE arbete	FÖREBYGGANDE arbete	ÅTGÄRDANDE arbete
<p>• syftar till att förstärka respekten för allas lika värde,</p> <p>• omfattar alla diskrimineringsgrunderna,</p> <p>• riktas mot alla och bedrivs utan förekommen anledning, samt</p> <p>• är en naturlig del i det vardagliga arbetet.</p> <p>Exempel</p> <p>Att ge pojkar och flickor lika stort inflytande och utrymme i verksamheten.</p> <p>Att belysa rasismens idéhistoria.</p> <p>Att i förskolan använda böcker som belyser olika typer av familjebildningar eller olika minoriteter.</p>	<p>• syftar till att avvärja risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling, och</p> <p>• omfattar endast områden som i en kartläggning av verksamheten identifierats som riskfaktorer.</p> <p>Exempel</p> <p>Att genomföra värderingsövningar utifrån identifierade behov.</p> <p>Att ha rastvakter som har uppsikt över platser som eleverna upplever som otrygga.</p>	<p>• kräver goda rutiner för att upptäcka, utreda och åtgärda diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling,</p> <p>• ska påbörjas genast när det kommit signaler om att ett barn eller en elev känner sig diskriminerad, trakasserad eller kränkt, samt</p> <p>• innebär att verksamheten måste vidta åtgärder som dokumenteras och utvärderas för att förhindra att kränkningarna upprepas.</p> <p>Exempel</p> <p>Utifrån den aktuella situationen föra samtal på individ och gruppnivå.</p>